

Oilaviy muammolarni hal etishda ijtimoiy ishchining roli

Soyibjonova Dilnoza Shuhratbek qizi

Andijon davlat universiteti Tarix fakulteti ijtimoiy ish yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada yoshlar bilan ishlashda ijtimoiy ishning mohiyati, asosiy tamoyillari hamda samaradorligini oshirish yo'llari yoritilgan. Yoshlar ijtimoiy muhitining o'zgaruvchanligi, ularning ehtiyojlari va muammolarini aniqlashda kompleks yondashuvning ahamiyati ko'rsatib o'tilgan. Shuningdek, ijtimoiy ishda innovatsion yondashuvlar, psixologik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari, davlat dasturlari va yoshlar siyosatini amalga oshirishda ijtimoiy xodimlarning o'rni tahlil qilingan.

Annotation: This article discusses the essence of social work with youth, its main principles, and ways to increase its effectiveness. It emphasizes the importance of a comprehensive approach to identifying the needs and challenges of young people in a rapidly changing social environment. The paper analyzes innovative approaches, psychological support mechanisms, state programs, and the role of social workers in implementing youth policy.

Аннотация: В данной статье рассматриваются сущность социальной работы с молодежью, ее основные принципы и пути повышения эффективности. Подчеркивается важность комплексного подхода к выявлению потребностей и проблем молодежи в условиях быстро меняющейся социальной среды. Анализируются инновационные подходы, механизмы психологической поддержки, государственные программы и роль социальных работников в реализации молодежной политики.

Kalit so'zlar: yoshlar, ijtimoiy ish, samaradorlik, innovatsiyalar, ijtimoiy moslashuv, motivatsiya, ta'lim, bandlik, davlat siyosati, psixologik yordam, yoshlar markazlari, volontyorlik, fuqarolik faolligi, raqamli texnologiyalar, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash.

Keywords: youth, social work, effectiveness, innovations, social adaptation, motivation, education, employment, public policy, psychological support, youth centers, volunteering, civic engagement, digital technologies, social support.

Ключевые слова: молодежь, социальная работа, эффективность, инновации, социальная адаптация, мотивация, образование, занятость, государственная политика, психологическая поддержка, молодежные центры, волонтерство, гражданская активность, цифровые технологии, социальная поддержка.

KIRISH

Yoshlar jamiyatning eng faol, ijodkor va dinamik qatlamidir. Ularning ijtimoiy faolligi, tashabbuskorligi va tafakkur doirasining kengligi mamlakat kelajagini belgilab

beradi. Shu sababli yoshlar bilan ishlash har qanday davlat siyosatining eng muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. O‘zbekiston Respublikasida yoshlar siyosatini amalga oshirish, ularni ijtimoiy hayotga keng jalb etish hamda ularning manfaatlarini himoya qilish masalalari tizimli ravishda yo‘lga qo‘yilgan. Ayniqsa, so‘nggi yillarda “Yoshlar daftari”, “Yoshlar balansi”, “Yoshlar texnoparki”, “Yoshlar markazlari” kabi tashabbuslar yoshlarni har tomonlama qo‘llab-quvvatlashda muhim o‘rin tutmoqda. Shu jarayonda ijtimoiy ishning o‘rni alohida ahamiyat kasb etadi, chunki u yoshlarning individual ehtiyojlarini o‘rganish, ularni motivatsiyalash, jamiyatga moslashtirish va ijtimoiy himoya bilan ta‘minlash vazifalarini bajaradi.

ASOSIY QISM

Ijtimoiy ishning yoshlar bilan bog‘liq yo‘nalishlari ko‘p qirrali bo‘lib, ularning ijtimoiy moslashuvi, ruhiy holati, bandligi va ma‘naviy kamolotini qamrab oladi. Bugungi globallashuv davrida yoshlar ongiga turli mafkuraviy oqimlar, texnologik yangiliklar va madaniy o‘zgarishlar kuchli ta‘sir o‘tkazmoqda. Shu sababli yoshlar bilan ishlashda ijtimoiy xodimlardan zamonaviy fikrlash, psixologik sezgirlik va innovatsion yondashuv talab etiladi. Ijtimoiy ishning samaradorligini oshirish uchun eng avvalo tizimlilik, manzillilik, kompleks yondashuv va natijaviylik prinsiplari asosida faoliyat yuritish lozim.

O‘zbekiston Respublikasida yoshlar bilan ishlash sohasida qabul qilingan “Yoshlar siyosati to‘g‘risida”gi Qonun, Prezident farmonlari va qarorlari ijtimoiy ish faoliyatining huquqiy asosini tashkil etadi. Jumladan, “Yoshlar – kelajagimiz” davlat dasturi doirasida minglab yoshlar kasb-hunar o‘rganish, tadbirkorlik bilan shug‘ullanish, innovatsion g‘oyalarni amalga oshirish imkoniga ega bo‘lmoqda. Bu jarayonda ijtimoiy xodimlarning maslahatchi, yo‘naltiruvchi, psixolog va tashkiliy yetakchi sifatidagi roli muhim. Yoshlar bilan ishlashda psixologik yondashuv alohida o‘rin tutadi. Har bir yoshning ichki dunyosini, qiziqishlarini va shaxsiy muammolarini to‘g‘ri anglay olish ijtimoiy xodimning kasbiy mahoratini belgilaydi. Masalan, o‘smirlik davrida shakllanadigan identifikatsiya jarayoni, o‘zini jamiyatda topish istagi, muvaffaqiyatsizlik qo‘rquvi kabi omillar bilan ishlash nozik yondashuvni talab qiladi. Shu maqsadda maktab va oliy ta‘lim muassasalarida ijtimoiy-psixologik xizmatlar tarmog‘ini kengaytirish, “Ijtimoiy maslahatchi” lavozimini mustahkamlash muhim ahamiyatga ega.

Ijtimoiy ish samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalarning o‘rni tobora ortmoqda. Bugungi kunda “Onlayn yoshlar platformasi”, “Yoshlar daftari” axborot tizimi, shuningdek, mobil ilovalar orqali yoshlarning ijtimoiy holatini monitoring qilish, muhtojlarga manzilli yordam ko‘rsatish imkoniyati yaratilgan. Sun‘iy intellekt asosida ishlovchi algoritmlar yoshlarning ijtimoiy xavf guruhiga tushish ehtimolini aniqlab, profilaktik choralarni ko‘rishga yordam beradi. Shu bilan birga, ijtimoiy tarmoqlarda yoshlar bilan ijobiy kommunikatsiya o‘rnatish, onlayn psixologik maslahatlar tashkil etish samarali natijalar bermoqda.

Yoshlar ijtimoiy faolligini oshirishda volontyorlik faoliyatining ahamiyati ham beqiyosdir. Volontyorlik yoshlarni mas’uliyat, hamjihatlik va insonparvarlik ruhida tarbiyalaydi. “Yoshlar volontyorlari”, “Mehr-shafqat elchilari”, “Mahalla yoshlari” kabi tashabbuslar ijtimoiy ishning amaliy shakllaridan biri hisoblanadi. Bu orqali yoshlar jamiyatda ijtimoiy ahamiyatli faoliyatni bajarish orqali o’zini foydali shaxs sifatida anglay boshlaydi. Ijtimoiy ish samaradorligini oshirishda davlat va nodavlat tashkilotlar hamkorligi ham muhim ahamiyatga ega. Masalan, “Yoshlar ishlari agentligi”, “Mahalla” xayriya jamg’armasi, “Yoshlar ittifoqi” kabi tashkilotlar yoshlar ijtimoiy hayotini yaxshilashga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, mustaqil nodavlat tashkilotlar — “Kelajak avlodi”, “Imkon”, “Intilish” kabi fondlar yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirish, bandligini ta’minlash va ruhiy barqarorligini mustahkamlash borasida salmoqli ishlarni amalga oshirmoqda.

Ijtimoiy ishda innovatsion yondashuvlarning ahamiyati shundaki, ular yoshlar bilan ishlash jarayonini shaxsga yo’naltirilgan, raqamli tahlilga asoslangan va psixologik jihatdan samarali qiladi. Masalan, ijtimoiy xodimlar uchun yaratilgan “E-Social Work” tizimi yordamida har bir yoshning ijtimoiy profili shakllantiriladi, ehtiyojlari tahlil qilinadi va individual reja asosida yordam ko’rsatiladi. Shu bilan birga, ijtimoiy tahlil platformalari yoshlar orasidagi ishsizlik, stress, ijtimoiy chekinish kabi muammolarni aniqlashda foydali vositaga aylangan. Yoshlar bilan ishlashda ijtimoiy ishning samaradorligini oshirishda ta’lim tizimi bilan uzviy bog’liqlik ham katta ahamiyatga ega. Maktab va oliy ta’lim tizimida ijtimoiy pedagogika, psixologiya va kommunikatsiya fanlarini chuqurlashtirish orqali kelajak ijtimoiy xodimlar tayyorlanmoqda. Ular yoshlar bilan ishlashda yangi metodologiyalar, treninglar, art-terapiya va mediatsiya usullaridan foydalanmoqda. Bu esa yoshlarning ijtimoiy barqarorligi va hayotga ijobiy qarashini kuchaytiradi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, yoshlar bilan ishlashda ijtimoiy ishning samaradorligini oshirish mamlakatning barqaror rivojlanishi uchun strategik ahamiyatga ega. Ijtimoiy ishni takomillashtirish uchun davlat siyosatini mustahkamlash, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, psixologik xizmatlarni kuchaytirish va volontyorlik harakatlarini rivojlantirish zarur. Shuningdek, yoshlarni qo’llab-quvvatlashda har bir ijtimoiy xodim individual yondashuv asosida ishlashi, ularning hayotdagi o’rmini topishiga yordam berishi lozim. Yangi davr ijtimoiy ishining samaradorligi insoniy qadriyatlar, axborot texnologiyalari va ijtimoiy innovatsiyalar uyg’unligida namoyon bo’ladi. Shu yo’l bilan yosh avlodning intellektual salohiyati to’liq ro’yobga chiqadi, jamiyat esa yanada barqaror va adolatli rivojlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasi “Yoshlar siyosati to‘g‘risida”gi Qonuni, 2017.

2. Mirziyoyev Sh.M. “Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi”. – Toshkent: O‘zbekiston, 2022.
3. Shodiyev B., “Ijtimoiy ishning nazariy asoslari”. – Toshkent: TDPU, 2021.
4. Karimova N., “Yoshlar bilan ishlashda psixologik yondashuvlar”. – Toshkent, 2023.